

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **P. M.**, zast. JUDr. Josefem Haščákem, advokátem se sídlem Jana Nerudy 868/22, Kynšperk nad Ohří, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2010, č. j. KUJI 61472/2010, sp. zn. OOSČ 3263/2010 OOSC/98, ve věci přestupku, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 5. 2012, č. j. 57 A 68/2010 - 175,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2010, č. j. KUJI 61472/2010, sp. zn. OOSČ 3263/2010 OOSC/98, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Velké Meziříčí, odboru dopravy a silničního hospodářství, ze dne 12. 4. 2010, č. j. DOP/58726/2009/2451/2009-mikli. Posledně zmíněným správním rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. f) bodu 2. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o přestupcích“), který spáchal tím, že na dálnici D1, v prostoru km 136 ve směru na Brno, mu byla na úseku s nejvyšší povolenou rychlostí 130 km/h naměřena rychlost 191 km/h. Při zvážení možné odchylky měřicího zařízení $\pm 3 \%$ byla nejnižší skutečná rychlost 185 km/h. Za tento přestupek byla

žalobci uložena pokuta ve výši 5000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu šesti měsíců a byla mu uložena povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

Krajský soud ve věci rozhodoval poté, co jeho předchozí dva rozsudky ve věci byly zrušeny Nejvyšším správním soudem (šlo o rozsudek krajského soudu ze dne 17. 1. 2011, č. j. 57 A 68/2010 - 29, který byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2011, č. j. 9 As 43/2011 - 67, a dále o rozsudek krajského soudu ze dne 21. 11. 2011, č. j. 57 A 68/2010 - 88, který byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2012, č. j. 9 As 21/2012 - 39; všechna zde citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Krajský soud s odkazem na předešlý rozsudek Nejvyššího správního soudu v dané věci konstatoval, že omluvu z nařízeného ústního jednání datovanou dnem 22. 4. 2010, kterou stěžovatel správnímu orgánu zaslal až poté, co bylo dne 12. 4. 2010 vydáno prvostupňové správní rozhodnutí, nelze považovat za náležitou či bezodkladnou. Ze samotných vyjádření stěžovatele totiž vyplynulo, že povaha jeho pracovní neschopnosti mu neznemožnila omluvit se předem, a nespolehat tak až na omluvu následnou. Vzhledem k tomu, že zmíněnou omluvu ze dne 22. 4. 2010 nebylo možno považovat za náležitou či bezodkladnou, krajský soud se zabýval hodnocením předešlé omluvy, o níž stěžovatel tvrdil, že ji ještě v době před vydáním správního rozhodnutí v průběhu své pracovní neschopnosti správnímu orgánu zasílal, a to prostřednictvím svého švagra, který ji měl poslat „obyčejnou“ poštou, tj. nikoli doporučeně. Tato omluva správnímu orgánu doručena nebyla. Krajský soud si proto vyžádal sdělení pošty, prostřednictvím které měla být zásilka odeslána, a také pošty v místě, kam byla zásilka adresována. Česká pošta, s. p., krajskému soudu sdělila, že není možné potvrdit, zda byla ve dnech 9. 4. 2010 a 10. 4. 2010 na poště podána obyčejná listovní zásilka, jelikož taková evidence není vedena. Krajský soud si též vyžádal seznam všech doručených písemností došlých na odbor dopravy Městského úřadu Velké Meziříčí v období od 9. 4. 2010 do 21. 4. 2010, z něhož zjistil, že odbor dopravy zapisuje veškeré došlé i odeslané zásilky a že zásilka, o níž stěžovatel tvrdil, že byla odeslána v daném období, tomuto správnímu orgánu nedošla. Krajský soud nepovažoval za nutné vyslechnout stěžovatelem navrženého svědka (stěžovatelova švagra), ten by totiž mohl dosvědčit jen to, že zásilku poslal. Nemohl však již dosvědčit pro věc podstatnou skutečnost, že omluva byla správnímu orgánu skutečně doručena. Tato případná svědecká výpověď nemohla jakkoli změnit závěr, že omluva správnímu orgánu nedošla, správní orgán o ní nevěděl a nemohl z ní tak vycházet.

Krajský soud uzavřel, že stěžovatel v žalobě neuplatnil námitku, že se přestupku nedopustil, namítal pouze vady procesního charakteru, které v napadeném rozhodnutí shledány nebyly. Žalobu proto zamítl.

Stěžovatel uvedený rozsudek krajského soudu napadl kasační stížností. V první řadě vyjádřil své přesvědčení, že ust. § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nepředstavuje překážku přípustnosti jeho kasační stížnosti, jelikož jejím důvodem je to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Dle přesvědčení stěžovatele by kasační stížnost byla přípustná i tehdy, kdyby Nejvyšší správní soud dovodil, že jeho právní názor limitující krajský soud byl omezen jen na závěr, že druhá omluva v pořadí nebyla omluvou včasnou. V takovém případě dle stěžovatele krajský soud nesprávně posoudil jinou otázku, než která byla obsahem závazného právního názoru kasačního soudu.

Stěžovatel namítl, že krajský soud nesprávně posoudil otázku včasnosti v pořadí první stěžovatelovy omluvy z jednání nařízeného na den 12. 4. 2010. Krajský soud dovodil, že omluvu

pokračování

lze považovat za řádnou jediné tehdy, pokud byla správnímu orgánu včas doručena, stěžovatel se však domnívá, že rozhodné je, zda byla omluva řádně a včas předána k poštovní přepravě. Účastník přestupkového řízení nemůže nést riziko ztráty, zpoždění či zkázy zásilky, zvláště pokud je zásilka přepravována prostřednictvím zákonem aprobovaného poštovního doručovatele. Z ústního jednání o přestupku se může obviněný z přestupku omluvit, nemůže-li se z objektivních důvodů k jednání dostavit. Soudní praxe dovodila, že za řádnou omluvu lze považovat i omluvu učiněnou ex post, nebylo-li možné se omluvit před jednáním. Zásadně je včasnost omluvy limitována lhůtou – datem konání ústního jednání. Podle § 40 odst. 1 písm. d) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, je lhůta zachována také tehdy, je-li posledního dne lhůty podána poštovní zásilka adresovaná správnímu orgánu, která obsahuje podání, držiteli poštovní licence. Pro posouzení včasnosti omluvy je rozhodné, zda byla zásilka k poštovní přepravě předána, nikoli to, zda byla doručena. Stěžovatel v dané souvislosti odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 10. 1996, sp. zn. III. ÚS 120/96, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2006, sp. zn. 7 Tdo 419/2006.

Prokázat podání zásilky k poštovní přepravě je dle stěžovatele možné i za pomoci svědecké výpovědi, nikoli pouze pomocí podacího lístku či jiného listinného důkazu. Opačný výklad by opětovně zaváděl tzv. legální teorii důkazní, dle které bylo možné určitou skutečnost prokazovat jen pomocí určitého důkazu. Odhlédnout nelze, jak uvedl stěžovatel, ani od konkrétních skutkových okolností daného případu, kdy stěžovatel byl v době odeslání omluvy absolutně nepohyblivý a nebýt návštěvy jeho švagra, nemohl by odeslání omluvy zajistit. Stěžovatel sice požádal svého švagra, aby omluvu poslal tzv. doporučeně, takovou službu si však nemohl jakkoli vynutit a nemůže jít k tíži stěžovatele, že omluva byla odeslána v obyčejné zásilce. Dle stěžovatele krajský soud pochybil v hodnocení, že se z nařízeného jednání neomluvil, jelikož správní orgán neevidoval doručenou omluvu.

Rozsudku krajského soudu stěžovatel dále vytkl nepřezkoumatelnost. Stěžovatel dle svého tvrzení v řízení před krajským soudem uplatnil shodnou argumentaci, jakou vtělil do kasační stížnosti. Učinil tak písemným vyjádřením ze dne 13. 5. 2012. Ve vyjádření reagoval na soudem předestřený úmysl odmítnout navrhovaný důkaz výsledkem švagra. Ve vyjádření argumentoval, že rozhodnou skutečností pro posouzení včasnosti omluvy je okamžik jejího podání k poštovní přepravě, a svou argumentaci podpořil toutéž judikaturou, na kterou odkázal v kasační stížnosti. Krajský soud se však touto argumentací vůbec nezabýval a zcela ji opominul.

Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření kasační stížnosti uvedl, že ji považuje za nepřijatelnou dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť napadá rozsudek krajského soudu, který rozhodoval znovu poté, co jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, přičemž krajský soud se přidržel závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu. Z procesní opatrnosti však žalovaný uvedl, že napadený rozsudek považuje za zákonný a správný a setrval na svých dřívějších vyjádřeních. Odkaz na rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu považuje za nepřijatelný, jelikož obě rozhodnutí se týkala situace, kdy nebyly pochybnosti o tom, že zásilka byla odeslána vhozením do schránky, což však není případ stěžovatele. Dle názoru žalovaného ničím nepodložené stěžovatelovo tvrzení, že omluvu odeslal prostřednictvím třetí osoby, není způsobilé zpochybnit zákonnost postupu správních orgánů.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti

zastoupen advokátem. Důvod kasační stížnosti odpovídá důvodům podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Zdejší soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

O nynější kasační stížnosti zdejší soud rozhoduje za stavu, kdy předchází dva rozsudky krajského soudu v dané věci (rozsudky ze dne 17. 1. 2011, č. j. 57 A 68/2010 - 29, a ze dne 21. 11. 2011, č. j. 57 A 68/2010 - 88) byly zdejším soudem zrušeny (rozsudky ze dne 17. 8. 2011, č. j. 9 As 43/2011 - 67, a ze dne 16. 2. 2012, č. j. 9 As 21/2012 - 39). Jak stěžovatel, tak žalovaný se přitom ve vztahu k této skutečnosti vyjadřovali k přípustnosti kasační stížnosti, každý ovšem s opačným závěrem. Zdejší soud proto stručně uvede své hodnocení přípustnosti nynější kasační stížnosti ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., dle něhož je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, *jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.*

Citované ustanovení brání tomu, aby se zdejší soud znovu zabýval otázkami, k nimž se již v podmínkách dané věci vyjádřil v dřívějším zrušujícím rozhodnutí, nebo aby se zabýval námitkami, které mohly být uplatněny již v předešlé kasační stížnosti. Citované ustanovení však nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení či nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Nelze je vztáhnout ani na případy, kdy kasační námitky směřují k právní otázce v předchozí kasační stížnosti neřešené proto, že - zejména pro vadný procesní postup nebo vadu obsahu rozhodnutí krajského soudu - řešena být nemohla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, publikované pod č. 2365/2011 Sb. NSS). Nahlíženo těmito požadavky je nynější kasační stížnost přípustná.

Právní hodnocení krajského soudu v nyní napadeném rozsudku se totiž vztahovalo k omluvě, o níž stěžovatel tvrdil, že ji prostřednictvím svého švagra správnímu orgánu zaslal v době své pracovní neschopnosti, a o níž správní orgány tvrdily, že jim nedošla. V předcházejícím rozsudku v dané věci zdejší soud zavázal krajský soud, aby právě ve vztahu k této omluvě nasměroval svou pozornost, nicméně zdejší soud zmíněnou omluvu jakkoli nepodroboval svému věcnému hodnocení a ani tak tehdy činit nemohl, v daném ohledu tak pro krajský soud ve vztahu k ní nevytyčil žádný závazný právní názor. Byl to pak až nyní napadený rozsudek krajského soudu, v němž se poprvé objevuje meritorní hodnocení zmíněné omluvy. Kasační stížnost směřující do tohoto hodnocení tak nemůže být dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. nepřipustná; dle tohoto ustanovení též nemůže být kasační stížnost nepřipustná v té části, v níž je namítána nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. V případě, že by tato námitka byla důvodná, nebylo by již z podstaty nepřezkoumatelnosti možno rozsudek plně přezkoumávat. Stěžovatel v daném ohledu rozsudku krajského soudu vytkl, že nereagoval na jeho argumentaci ve vyjádření ze dne 13. 5. 2012, v němž se vymezil proti úmyslu krajského soudu odmítnout navržený důkaz k odeslání omluvy výsledkem stěžovatelova švagra a v němž uvedl, že rozhodně pro posouzení včasnosti omluvy je okamžik jejího podání k poštovní přepravě.

Před samotným vypořádáním této námitky se zdejší soud vyjádří k datu vynesení rozsudku krajského soudu. Jakkoli je na rozsudku krajského soudu uvedeno, že byl vyneseno dne 10. 5. 2012, čemuž odpovídá i datum na protokolu o jednání před tímto soudem, na jehož konci

pokračování

byl rozsudek vyneseno, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že datum 10. 5. 2012 je zde uvedeno chybně a jednání, na němž byl rozsudek vyneseno, se uskutečnilo až dne 14. 5. 2012. Na datum 14. 5. 2012 totiž bylo jednání odročeno, jak vyplývá z č. l. 155 spisu krajského soudu. Ze samotného protokolu o jednání vyplývá, že soud měl k dispozici substituční plnou moc ze dne 11. 5. 2012 a že žalobce předložil soudu své vyjádření ze dne 13. 5. 2012. Pokud tedy stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na to, že krajský soud v rozsudku nereagoval na jeho vyjádření ze dne 13. 5. 2012, nelze soudit, že by stěžovatel toto své vyjádření podával až poté, co krajský soud vynesl rozsudek, jelikož ten nebyl vyneseno 10. 5. 2012, jak se v něm uvádí, ale až 14. 5. 2012. Za takové situace má význam vůbec posuzovat, zda krajský měl na zmíněné vyjádření reagovat, příp. zda tak adekvátně učinil.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný nepovažuje. Jak sám stěžovatel uvedl ve svém vyjádření, k němuž se dle jeho názoru krajský soud řádně nevyjádřil, uváděl argumenty svědčící z jeho pohledu o nutnosti vyslechnout svědka a o tom, že rozhodný je okamžik podání omluvy k poštovní přepravě, nikoli její doručení. Z rozsudku krajského soudu je však ve vztahu k tomu, na co stěžovatel poukazyval, patrné hodnocení soudu. Krajský soud jasně konstatoval, že správní orgán nemůže vycházet z omluvy, o níž se vůbec nedozvěděl. Za podstatné tak krajský soud považoval zhodnocení, zda vůbec byla správnímu orgánu doručena omluva, o níž stěžovatel tvrdil, že ji prostřednictvím švagra v obyčejné listovní zásilce posílal, přičemž soud dospěl k závěru, že tomu tak nebylo. Na uvedené pak navazuje konstatování krajského soudu, že vyslechnout stěžovatelova švagra nebylo nutné, jelikož ten mohl svědčit jen o tom, že zásilku odeslal, ale nemohl již potvrdit rozhodnou skutečnost, zda byla správnímu orgánu doručena.

Krajský soud tak zaujal právní názor odlišný od stěžovatele, to však nečiní jeho rozsudek nepřezkoumatelným, jelikož jsou z něj patrné důvody, proč krajský soud dospěl k závěrům v rozsudku uvedeným a proč nepřisvědčil argumentaci stěžovatele.

Nejvyšší správní soud následně přikročil k hodnocení dalších kasačních námitek, dle kterých krajský soud posoudil včasnost omluvy nesprávně, pokud dovodil, že omluvu lze považovat za řádnou jen tehdy, byla-li správnímu orgánu včas doručena. Stěžovatel se naopak domnívá, že rozhodnou skutečností pro posouzení včasnosti omluvy je, zda byla omluva řádně a včas předána k poštovní přepravě.

Na prvním místě je nutno poznamenat, že ve vztahu k omluvě, o níž stěžovatel tvrdil, že ji prostřednictvím svého švagra správnímu orgánu zaslal ještě před nařízeným jednáním, krajský soud nehodnotil její bezodkladnost. Krajský soud totiž vyšel z toho, že omluva, která není správnímu orgánu vůbec doručena, nemůže být tímto orgánem zohledněna v jeho rozhodovací činnosti již z prostého důvodu, že o ní vůbec neví. Omluva, o níž stěžovatel tvrdí, že ji zaslal prostřednictvím svého švagra, přitom správnímu orgánu nedošla, o čemž se dokazováním krajský soud přesvědčil. Výhrady, které proti zmíněné omluvě krajský soud měl, se netýkaly její bezodkladnosti, ale samotné skutečnosti, zda vůbec byla vůči správnímu orgánu v dané věci učiněna. Až o následné omluvě ze dne 22. 4. 2010, tj. o omluvě, která správnímu orgánu skutečně došla, ale která byla učiněna až po nařízeném ústním jednání, se krajský soud vyjadřoval, že nešlo o omluvu bezodkladnou, a tím i náležitou. Ohledně hodnocení této následné omluvy však krajský soud plně vycházel z předchozího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2011, č. j. 9 As 43/2011 - 67.

Pro přezkoumání rozhodnutí krajského soudu v nynější věci tak nemá relevanci stěžovatelova argumentace o včasnosti omluvy, která byla dle stěžovatele odeslána jeho švagrem, ale pouze ta část argumentace, zda bylo možno reflektovat omluvu, která správnímu orgánu nebyla vůbec

doručena. Je tomu tak proto, že krajský soud u zmíněné omluvy nehodnotil její bezodkladnost, takže stěžovatelova argumentace o včasnosti se v daném ohledu míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu.

K samotnému hodnocení omluvy dle stěžovatele odeslané jeho švagrem, která však správnímu orgánu nedošla, je nutno nejprve poukázat na právní regulaci. Dle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích „*o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.*“ Citované ustanovení navazuje na čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který každému zajišťuje právo mj. na to, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti. Jak přitom již dovodil Ústavní soud, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod lze vztáhnout i na řízení o přestupcích před správním orgánem (blíže viz náleží Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. II. ÚS 788/02, publikovaný jako N 38/32 SbNU 373).

Uplatnění práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného z přestupku předpokládá součinnost jak ze strany správního orgánu, tak ze strany samotného obviněného z přestupku. Správní orgán má povinnost postupovat tak, aby obviněnému z přestupku vytvořil podmínky pro to, aby mohl realizovat své právo na projednání přestupku v jeho přítomnosti. Jde především o nutnost obviněného řádně předvolat k jednání. Již samotná povaha práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného pro svou realizaci v praxi vyžaduje též jistý stupeň součinnosti také ze strany obviněného z přestupku, kterou lze spatřovat např. v tom, že se fyzicky dostaví, případně se náležitě omluví, v těch svým charakterem výjimečných případech, kdy se nemůže dostavit, byť se chce jednání zúčastnit.

Právo obviněného z přestupku na projednání věci v jeho přítomnosti zcela jistě může napomoci tomu, aby byl řádně zjištěn skutkový stav, a již při jednání lze realizovat právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se obviněnému z přestupku kladou za vinu, a k důkazům o nich. Realizace tohoto práva tak směřuje k řádnému projednání přestupku, jeho smyslem však není a ani nemůže být vytvoření obstrukčního nástroje, kterým by mohl obviněný efektivně bránit projednání přestupku, z něhož je obviněn. Na obviněného z přestupku tak lze v souvislosti s výkonem práva na projednání přestupku v jeho přítomnosti klást požadavky zaručující, že ústní jednání o přestupku bude možné efektivně realizovat.

Tyto požadavky se pak týkají především situace, kdy se z důvodů na své straně nemůže obviněný účastnit již nařízeného jednání o přestupku a souvisí s omluvou z jednání. V případě, že se obviněný z přestupku ústního jednání nemůže účastnit a svou nepřítomnost náležitě omluví, nelze ústní jednání konat a musí být odročeno. Naopak v případech, kdy byl obviněný z přestupku řádně předvolán a bez omluvy se nedostavil, přičemž se před samotným jednáním omluvit mohl, ústní jednání o přestupku může proběhnout i bez účasti obviněného (srov. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích). Omluva v těchto případech hraje rozhodující roli pro postup správního orgánu.

Správní orgán má povinnost akceptovat omluvu, která je náležitá, to předpokládá jak její bezodkladnost, tak i relevantnost důvodů, o něž se opírá. To poskytuje možnost obviněnému z přestupku dosáhnout odročení jednání z důvodů spočívajících na jeho straně. Právní institut omluvy z ústního jednání o přestupku tak pro obviněného z přestupku představuje určité zákonem předvídané dobrodiní, jehož využití je však nutno spojit s požadavky, které zaručí jeho výkon, jenž nebude kolidovat se samotným účelem řízení – projednáním přestupku.

pokračování

Kromě zmíněné náležitosti omluvy je přirozeným požadavkem její sdělení správnímu orgánu. Jak již ve svém rozsudku reflektoval krajský soud, správní orgán nemůže vycházet z omluvy, o níž ani neví. Je věcí obviněného z přestupku, jakou formou svou omluvu správnímu orgánu sdělí. Zákon jej v tomto směru nijak nelimituje a přichází tak v úvahu nejrůznější formy jejího sdělení, např. poštou, e-mailem, faxem, telefonicky, osobně, prostřednictvím k tomu pověřené osoby atd. Lze však po obviněném z přestupku žádat, aby volil natolik spolehlivý způsob sdělení omluvy, že bude zaručeno, že se o omluvě správní orgán skutečně dozví. To správnímu orgánu v rámci možností napomůže minimalizovat jinak zbytečně vynaložené náklady na ústní jednání, které se nakonec konat nebude, a to např. tím, že předvolání svědci budou moci být předem zpraveni o odročení jednání, nebo tím, že kapacity správního orgánu nebudou blokovány ve vztahu k ústnímu jednání, které se vůbec neuskuteční.

V postupu správního orgánu, který provedl ústní jednání v nepřítomnosti obviněného, jenž byl řádně předvolán, ale k jednání se nedostavil bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu, nelze spatřovat žádné pochybení, jehož by se správní orgán v době ústního jednání mohl vyvarovat. Je tak logické, že za naznačených okolností se zpravidla ústní jednání bez účasti obviněného uskuteční. Tak tomu bylo i v nynější věci. Správní orgán stěžovatele s dostatečným předstihem předvolal k ústnímu jednání nařízenému na 12. 4. 2010 poté, co se nemohla uskutečnit v průběhu posledních pěti měsíců předchozí tři nařízená jednání (na 14. 12. 2009, 27. 1. 2010 a 3. 3. 2010), jelikož se z nich vždy několik málo dní před jejich konáním stěžovatel omluvil. Vzhledem k tomu, že k jednání nařízenému na den 12. 4. 2010 byl stěžovatel řádně předvolán a správnímu orgánu tehdy nebyla sdělena žádná omluva a ani neznal důvod stěžovatelovy nepřítomnosti, uskutečnil ústní jednání o přestupku, na němž taktéž vydal rozhodnutí.

Po stěžovateli přitom bylo možné žádat, aby se z jednání předem omluvil. Jak sám uvedl, dne 9. 4. 2010 (viz protokol o jednání před krajským soudem ze dne 17. 1. 2011 a též ze dne 26. 3. 2012) nebo dne 10. 4. 2010 (viz stěžovatelovo písemné sdělení ze dne 26. 3. 2012) byla správnímu orgánu prostřednictvím švagra zasílána omluva. Je tak zřejmé, že stěžovatel se předem omluvit mohl (k tomu blíže předchozí rozsudek zdejšího soudu v této věci ze dne 17. 8. 2011, č. j. 9 As 43/2011 - 67). Stěžovateli přitom muselo být známo, že šlo již o čtvrté ústní jednání v řadě, jehož se z důvodů spočívajících ryze na jeho straně nemohl účastnit, mohl tak důvodně předpokládat, že nebude-li správnímu orgánu sdělena jeho omluva předem, ústní jednání se dne 12. 4. 2010 uskuteční. To již s ohledem na skutečnost, že ačkoli se správní orgán posledních pět měsíců snažil přestupek projednat, nebylo to vzhledem k důvodům na straně stěžovatele možné. Za tohoto sledu událostí bylo zcela namístě volit bezpečný způsob sdělení omluvy, aby měl stěžovatel jistotu, že správní orgán bude o jeho omluvě informován.

Jak již zdejší soud uvedl výše, institut omluvy z ústního jednání o přestupku klade i na obviněného, který se omlouvá, požadavky a zcela rozhodně nejde o nástroj, který by měl sloužit k naprostému znemožnění projednání přestupku. V případě sériových omluv z jednání lze po obviněném spravedlivě žádat, aby při každé další omluvě stále více úzkostlivěji dbal na to, aby naplnil požadavky na něj kladené v souvislosti s omluvou. Jakkoli má obviněný z přestupku právo na jeho projednání ve své přítomnosti, k jehož zabezpečení má napomoci i možnost omluvit se z jednání, svědčí-li pro to důležité důvody, nelze přehlížet, že soustavné omluvy z nařízeného jednání mohou v krajním případě zmařit možnost takové projednání vůbec uskutečnit. Aby se tomu tak nestalo, je proto zcela namístě po obviněném, který se v daném řízení opakovaně z ústního jednání omluvil, požadovat, aby v co nejširší míře usiloval o svou účast u nařízeného jednání nebo, není-li to možné, aby s každou další omluvou stále více dbal na to, aby o ní byl správní orgán zpraven, a to pokud možno předem. Uznal-li již v řízení správní orgán obviněnému z přestupku několik jeho omluv a tím vyšel účastníkovi v jistém ohledu vstříc,

lze u následných omluv uplatnit striktnější požadavky. V nyní projednávaném případě lze mezi tyto požadavky u čtvrté omluvy v pořadí řadit i maximální úsilí o to, aby byl správní orgán předem zpraven o omluvě, jelikož předchozí omluva zde byla proveditelná. Stěžovatel tak měl, a to i prostřednictvím svého švagra, volit takový způsob sdělení své omluvy činěné před jednáním, aby správnímu orgánu došla, případně ověřit, zda se tomu tak skutečně stalo. Stěžovatel sice v průběhu celého řízení před správními soudy popisoval, jaké nepřízní osudu čelil (dne 8. 4. 2010 utrpěl zranění, které jej upoutalo na lůžko; doma byl zcela sám a stravoval se zamraženým předpřipraveným jídlem z velkých mrazáků, které mají doma; rodina, se kterou žije, tehdy nebyla doma; neměl zde ani telefon, fax či počítač; k telefonu či počítači se dostal až tak 18. 4. 2010, když mu je přivezl přítel), pokud však zasílal omluvu po svém švagrovi, má zdejší soud za to, že i přes švagra, popř. i jinak, bylo možno ověřit, zda správní orgán o omluvě ví. Po stěžovateli tak bylo možno u čtvrté omluvy v řadě požadovat, aby zajistil informovanost správního orgánu o této omluvě.

Vzhledem k okolnostem případu se tak zdejší soud ztotožnil s krajským soudem, že podstatné pro nynější věc bylo, zda správnímu orgánu byla sdělena omluva, o níž stěžovatel tvrdil, že ji prostřednictvím švagra přede dnem konání nařízeného jednání zasílal. Skutečnost, že správnímu orgánu tato omluva sdělena nebyla, v jednání před krajským soudem vyšla v dostatečné míře najevo. Zdejší soud se proto plně ztotožňuje s krajským soudem, že výsledkem stěžovatelova švagra nebylo možno jakkoli objasnit skutečnost, zda správnímu orgánu omluva došla. Tento svědek mohl vypovídat jen o okolnostech jejího odeslání, nikoli však doručení.

Pokud jde o stěžovatelův odkaz na náleží Ústavního soudu ze dne 3. 10. 1996, sp. zn. III. ÚS 120/96, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2006, sp. zn. 7 Tdo 419/2006, zdejší soud nepovažuje tento odkaz za relevantní pro nynější věc. Jak Ústavní soud, tak Nejvyšší soud se vyjadřoval k včasnosti podání, oba soudy přitom poukazyvaly na právní úpravu, která výslovně při určování zachování lhůty počítá s okamžikem předání k poštovní přepravě [šlo o § 27 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a § 60 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů]. V nynější věci však nešlo o hodnocení dodržení nějaké lhůty, nýbrž o otázku, zda vůbec stěžovatel svou omluvu správnímu orgánu skutečně sdělil, když to po něm bylo možné žádat.

O odkladném účinku kasační stížnosti, o který stěžovatel v kasační stížnosti požádal, Nejvyšší správní rozhodl zamítavým usnesením ze dne 19. 7. 2012, č. j. 9 As 101/2012 - 51.

Stěžovatel před správními soudy uplatnil námitky, které se týkaly jen omluvy z nařízeného jednání, zdejší soud je přitom neshledal důvodnými. Žádné další námitky související se stěžovatelovou odpovědností za přestupek, který mu byl kladen za vinu, před soudy neuplatnil. Ostatně jedinou námitku v tomto směru uplatnil stěžovatel pouze v odvolání a ta byla jako nedůvodná vypořádána žalovaným (šlo o námitku, že by z rozhodnutí o přestupku mělo být patrné, jakým radarem a jakého výrobního čísla byla rychlost měřena; žalovaný zde zhodnotil, že z prvostupňového správního rozhodnutí je patrné, že šlo o rychloměr Polcam, uvedení výrobního čísla není nezbytná náležitost rozhodnutí, podstatné je, že výrobní číslo použitého rychloměru se shoduje s číslem rychloměru, k němuž byl doložen platný ověřovací list).

Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

pokračování

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení o kasační stížnosti náklady, které by překračovaly jeho běžnou úřední činnost.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu